

DATUM: 21. 11. 2025

Dohledové sdělení č. 3/2025 k řízení rizika financování a likvidity

1. Účel dohledového sdělení

- 1.1. Účelem tohoto dohledového sdělení je vymezit základní dohledová očekávání České národní banky (dále jen „ČNB“) při plnění povinností v oblasti řízení rizika financování a likvidity bankami, spořitelními a úvěrními družstvy, finančními holdingovými osobami schválenými podle [zákona č. 21/1992 Sb.](#) (dále jen „ZoB“) a pobočkami zahraničních bank se sídlem v jiném než členském státě EU nebo státě, který je smluvní stranou Dohody o EHP (dále jen „instituce“).
- 1.2. V rámci dohledové činnosti se ČNB opakovaně setkala s požadavkem institucí na komunikaci očekávání ČNB pro naplnění příslušných ustanovení regulace. Dohledové sdělení umožňuje ČNB tato očekávání transparentně formulovat a zajistit tak vysokou míru rovného přístupu k dohlíženým subjektům. Dohledové sdělení specifikuje především principy, nikoliv konkrétní řešení naplnění regulatorních požadavků, a zároveň tvoří logický celek tak, aby napomohlo institucím jeho jednotlivé prvky uceleně implementovat do svých řídicích a kontrolních systémů.
- 1.3. Potřeba bližší specifikace očekávání ČNB v oblasti řízení rizika financování a likvidity vyplynula i z realizovaného dohledového šetření ČNB v dané oblasti. V dohledovém sdělení jsou rovněž zohledněny dosavadní poznatky ČNB z výkonu dohledu obezřetnosti.

2. Shrnutí právní úpravy

- 2.1. Požadavky na řídicí a kontrolní systém instituce jsou stanoveny v § 8b ZoB, resp. v § 7a [zákona č. 87/1995 Sb.](#) (dále jen „ZSÚD“), a blíže specifikovány ve [vyhlášce č. 163/2014 Sb.](#) či obecných pokynech EBA, například k vnitřnímu systému správy a řízení ([EBA/GL/2021/05](#)).
- 2.2. Banka nebo spořitelní úvěrní družstvo dodržuje požadavky stanovené na řídicí a kontrolní systém na individuálním základě. Instituce, která je osobou podle § 8b odst. 5 ZoB, dodržuje tyto požadavky i na konsolidovaném základě. Podle § 9 vyhlášky č. 163/2014 Sb. instituce plní požadavky stanovené na řídicí a kontrolní systém s ohledem na svou velikost, model svého podnikání, jeho složitost a s ním spojená rizika, organizační uspořádání, povahu, rozsah a složitost činností, které vykonává nebo hodlá vykonávat. Přihlíží přitom k vývoji prostředí, v němž podniká, včetně vývoje v oblasti řádné správy a řízení.

- 2.3. ČNB podle § 25c ZoB, resp. § 21a ZSÚD při výkonu dohledu mimo jiné přezkoumává a vyhodnocuje, zda uspořádání, strategie, postupy a mechanismy zavedené institucí a likvidita instituce zajišťují bezpečný a spolehlivý provoz instituce a řádné řízení a krytí rizik. Řídí se přitom také obecnými pokyny EBA ke společným postupům a metodikám procesu přezkumu a vyhodnocování a zátěžového testování v rámci dohledu [EBA/GL/2022/03](#), kde jsou riziku financování a likviditě věnovány hlavy 8 a 9. ČNB rovněž zohledňuje vybraná ustanovení obecných pokynů EBA k zátěžovému testování prováděnému institucemi [EBA/GL/2018/04](#), obecných pokynů EBA k celkové schopnosti ozdravení při plánování ozdravných postupů [EBA/GL/2023/06](#) a obecných pokynů EBA k podmínkám pro uplatnění opatření včasného zásahu podle čl. 27 odst. 4 směrnice 2014/59/EU [EBA/GL/2015/03](#).
- 2.4. Rizikem financování (strukturální likvidity) se rozumí riziko, že instituce nebude mít ve střednědobém a dlouhodobém horizontu stabilní zdroje financování, a to vůbec nebo bez nepřijatelného navýšení nákladů financování, což vytváří současné nebo budoucí riziko neschopnosti plnit finanční závazky, např. platby a potřeby kolaterálu splatné ve střednědobém až dlouhodobém horizontu.¹ Rizikem likvidity je riziko, že banka nebude mít dostatek likvidních prostředků pro uhrazení svých splatných závazků ve všech relevantních scénářích (včetně vnitrodenních).

3. Strategické řízení rizik, rizikový apetit a systém správy a řízení

- 3.1. Řízení rizika financování a likvidity, včetně stanovení rizikového apetitu a alokace stabilního financování, je zajištěno procesem se stejným významem jako řízení rizik s dopadem na kapitál.
- 3.2. Instituce stanoví svůj rizikový apetit vůči riziku financování, který vytvoří předpoklady pro zajištění stabilního financování nelikvidních a dlouhodobých aktiv a dostatečné likvidity (kterou potřebuje pro běžný provoz), a to za všech relevantních scénářů vývoje. Rizikový apetit vůči likviditnímu riziku rovněž zohledňuje scénáře, které by mohly vést k vyhlášení stavu řešení krize. Tyto scénáře jsou referenčním rámcem pro stanovení vnitřních limitů, indikátorů včasného varování a spouštěcích prahů pohotovostních a ozdravných plánů.
- 3.3. Instituce stanoví svůj rizikový apetit vůči krátkodobému riziku likvidity, který vytvoří předpoklady pro zajištění dostatečné zásoby a kvality likvidity², aby byla ve všech relevantních scénářích vývoje schopna řádně plnit své splatné závazky a implementovat předpokládaná pohotovostní a ozdravná opatření, a tím byla zajištěna minimální potřebná doba přežití.
- 3.4. Funkce řízení rizik je zapojena a aktivně se podílí na všech prvcích řízení rizika financování a likvidity. Funkce řízení rizik zabezpečí, že instituce má zavedeny: rizikový apetit vůči riziku

¹ Dostatek stabilních zdrojů ve střednědobém a dlouhodobém horizontu přitom musí být vyhodnocován nejen za běžných, ale i zátěžových předpokladů, jak vyplývá z čl. 118 EBA/GL/2022/03 (SREP).

² Např. platebními prostředky, které umožňují provádět platební styk v daném čase a dané měně, aktivy, která vytvářejí dostatečné předpoklady pro rychlou konverzi na platební prostředky za přiměřených nákladů, nebo dostupnými úvěrovými linkami, jejichž čerpání lze předpokládat v daných scénářích.

financování a likvidity, proces vyhodnocení souladu obchodních plánů s rizikovým apetitem, identifikaci relevantních rizikových faktorů pro stabilitu financování a likviditu instituce, efektivní ukazatele a limity rizika financování a likvidity, monitoring plnění těchto limitů a robustní zátěžové testování rizika financování a likvidity (včetně vhodného nastavení zátěžových scénářů).

3.5. Rozhodnutí mající dopad na řízení rizika financování a likvidity (včetně nastavení a dodržování schválených limitů) jsou zpětně rekonstruovatelná, včetně podkladových materiálů a související diskuse.³

4. Plánování

- 4.1. Instituce pravidelně vyhodnocuje, zda v krátkodobém, střednědobém a dlouhodobém horizontu rizika, která mohou ovlivnit financování a likviditu instituce, nevyvolávají potřebu změny obchodní strategie instituce (včetně zohlednění relevantních ESG rizikových faktorů). V případě změny obchodní strategie instituce vyhodnocuje, zda přijatá změna nemá vliv na rizikový profil, který by vyžadoval změnu používaných nástrojů pro řízení rizika financování a likvidity.
- 4.2. Orgány a útvary instituce pověřené řízením zdrojů financování mají k dispozici aktuální a přesné informace o volném stabilním financování.
- 4.3. Součástí obchodního plánu je i plán financování, který stanovuje záměry instituce v oblasti financování a likvidity. Instituce v rámci přípravy plánu financování vyhodnocuje potřebu stabilního financování pro splnění obchodního plánu na straně aktiv v relevantních časových pásmech a rovněž vyhodnocuje rizika pro plnění plánu financování. Dále instituce k datu sestavení plánu identifikuje dostupný objem stabilního financování a vyhodnotí případnou potřebu doplnění stabilního financování.
- 4.4. Plán financování obsahuje nástroje, které budou využity k potřebnému doplnění stabilního financování. Instituce zavede postupy, které zajistí financování dlouhodobých a nelikvidních aktiv stabilními zdroji financování. Rozhodnutí instituce v rámci řízení jiných rizik⁴ nevede k porušení povinnosti krytí dlouhodobá a nelikvidní aktiva stabilními zdroji financování.
- 4.5. Instituce zavede postupy pro případ, že se vývoj stabilního financování významně odchyluje od vývoje předpokládaného. Tyto postupy vedou mimo jiné k vyhodnocení, zda schválený obchodní plán odpovídá aktuálnímu ekonomickému prostředí. Instituce má dále zavedeny prahy, kdy je nutné přistoupit k úpravě obchodních cílů tak, aby odpovídaly aktuálnímu ekonomickému vývoji a financování, které je schopna zajistit.

³ Čl. 56 obecných pokynů EBA/GL/2016/10 k informacím o interních postupech pro hodnocení kapitálové přiměřenosti (ICAAP) a přiměřenosti likvidity (ILAAP) shromažďovaným pro účely přezkumu a vyhodnocení (SREP).

⁴ Např. odložení emise cenných papírů z důvodu řízení úrokových nákladů.

5. Identifikace rizik a rizikových faktorů

- 5.1. Instituce má vytvořený strukturovaný a rekonstruovatelný proces identifikace zdrojů financování a rizikových faktorů, které mohou ovlivňovat jeho stabilitu i v krátkých horizontech. Instituce pravidelně vyhodnocuje významnost jednotlivých rizikových faktorů, přičemž rozhodnutí, že daný rizikový faktor není významný, je odůvodněno. Na základě identifikovaných relevantních rizikových faktorů instituce definuje segmenty financování, které mají homogenní citlivost na vybrané rizikové faktory.
- 5.2. Instituce eviduje seznam potenciálních rizikových faktorů na základě vyhodnocení dostupných informací o příčinách a vývoji likviditních krizí a dále na základě expertního vyhodnocení možné citlivosti zdrojů financování. Instituce vyhodnocuje významnost jednotlivých rizikových faktorů ve všech relevantních scénářích, přičemž nezohledňuje dopad možných zmírňujících (mitigačních) opatření. Pro stanovení významnosti rizikových faktorů má instituce zaveden jednoznačný postup a práh, kdy je rizikový faktor považován za materiální a je explicitně zohledněn v nástrojích řízení rizika financování a likvidity.
- 5.3. V rámci vyhodnocení významnosti rizikových faktorů instituce vyhodnotí nejméně:⁵
- 5.3.1. Vliv úrokových sazeb, včetně vyhodnocení dopadu úrokového diferenciálu proti depozitním produktům konkurence.
 - 5.3.2. Vliv makroekonomických podmínek na dostupnost a objem zdrojů financování.
 - 5.3.3. Měnovou strukturu finančních toků včetně rizika směnitelnosti a narušení přístupu na devizové trhy.
 - 5.3.4. Riziko omezení převodů finančních prostředků mezi jurisdikcemi nebo subjekty skupiny.
 - 5.3.5. Vliv reputačního rizika, včetně vlivu médií a sociálních sítí na možné chování klientů a zohlednění dopadu problému entit z širší skupiny instituce.
 - 5.3.6. Vliv aplikovaného postupu instituce, včetně případné změny u žádostí o předčasné vyplacení závazků vůči klientům i finančním protistranám.
 - 5.3.7. Riziko koncentrace jména, splatností, segmentu a produktu, včetně vazby na navazující finanční nástroje.
 - 5.3.8. Finanční sofistikovanost klienta případně skupiny klientů.
 - 5.3.9. Vliv finanční situace instituce (zejm. vliv ztrát, poklesu kapitálové přiměřenosti a dalších regulatorních ukazatelů, včetně jejich vlivu na plnění finančních kovenantů).
 - 5.3.10. Pojištění depozit.
 - 5.3.11. Typ depozitního produktu (např. výpovědní lhůta, vazba na investiční nástroj).

⁵ Čl. 152 obecných pokynů EBA/GL/2018/04 k zátěžovému testování prováděnému institucemi.

5.3.12. Obchodní kanál.

- 5.4. Instituce má zaveden proces identifikace poskytovatelů financování, jejichž velikost a význam vyžadují individuální posouzení významnosti rizikových faktorů.
- 5.5. Instituce člení své zdroje financování do homogenních skupin, které mají citlivost na stejné rizikové faktory, přičemž citlivost na tyto rizikové faktory je v jednotlivých skupinách srovnatelná.⁶
- 5.6. V případě rizikových faktorů, které pro vybrané skupiny financování instituce identifikuje jako významné, zavede instituce i nástroje pro řízení rizikové expozice, v případě, že je to relevantní i z hlediska dopadů na kapitál.⁷ Tyto rizikové faktory dále vstupují do definice zdrojů stabilního financování a nastavení nástrojů řízení rizika financování a likvidity, včetně definice zátěžových scénářů.

6. Soustava limitů a nástroje sledování

- 6.1. Rizikový apetit pro riziko financování a likvidity je vyjádřen soustavou interních ukazatelů a limitů, které zohledňují vliv relevantních zátěžových scénářů. Systém ukazatelů a limitů představuje nástroj pro udržení institucí akceptované míry maturitní transformace. Zvolené ukazatele a limity definují přípustnou rizikovou expozici v krátkém i dlouhém časovém horizontu, a to nezávisle na regulačních ukazatelích a limitech.
- 6.2. Ukazatele přípustné krátkodobé expozice vůči riziku likvidity jsou nastaveny tak, aby vymezovaly potřebu likvidity pro pokrytí odtoků v krátkodobém horizontu (tento horizont vždy zahrnuje akutní fázi krize likvidity).
- 6.3. Ukazatele přípustné střednědobé a dlouhodobé expozice vůči riziku financování a likvidity jsou nastaveny tak, aby zajišťovaly dostatečné krytí dlouhodobých a nelikvidních aktiv stabilními zdroji financování pro relevantní scénáře v jednotlivých časových pásmech, a to i dlouhodobých.
- 6.4. Instituce nastaví jednotlivé úrovně limitních hodnot používaných ukazatelů pro řízení rizika financování a likvidity tak, aby vytvářely dostatečnou časovou a likviditní kapacitu pro implementaci opatření, která mají být v případě jejich proražení zavedena, aniž by došlo k proražení další úrovně limitů.
- 6.5. Všechna opatření předpokládaná institucí pro řešení nepříznivého vývoje financování a likvidity, která mohou mít dopad na kapitál⁸, jsou adekvátně zachycena (včetně zohlednění předpokladů relevantních zátěžových scénářů jak pro riziko likvidity a financování, tak pro ostatní rizika) ve vnitřně stanovených kapitálových požadavcích.

⁶ Např. je zohledněna rozdílná citlivost na stejný rizikový faktor depozit s různou výší zůstatku.

⁷ Např. identifikuje-li banka ztráty z úvěrového rizika jako faktor ovlivňující stabilitu významného zdroje financování, zavede limity pro řízení expozice vůči úvěrovému riziku tak, aby bránily nepříznivému dopadu na financování.

⁸ Např. ztráty z prodeje likvidních aktiv či využití dražších zdrojů financování.

6.6. Instituce zavede nástroje schopné sledovat plnění limitů pro řízení rizika financování a likvidity na denní bázi, přičemž sleduje jejich dodržování v dostatečné frekvenci a s přiměřeným časovým zpožděním. Limity pro řízení rizika krátkodobé likvidity instituce monitoruje denně, přičemž příslušným obchodním útvarům odpovědným za řízení krátkodobé likvidity a funkci řízení rizik je tato informace k dispozici denně před zahájením obchodní činnosti.

7. Zátěžové testování

- 7.1. Instituce pravidelně ověřuje zátěžovým testováním dostatečnost stabilního financování a likvidity nejen na aktuální či očekávanou rizikovou expozici, ale i pro situaci plného využití limitů rizikového apetitu. Zátěžovým testováním je ověřeno rovněž to, zda úroveň spouštěcích limitů pohotovostního a ozdravného plánu zajišťují dostatečnou časovou a likviditní kapacitu pro zavedení předpokládaných opatření.
- 7.2. V rámci plánovacího procesu instituce ověřuje zátěžovým testováním dodržení rizikového apetitu i pro plánované pozice. Výsledky zátěžového testování jsou součástí podkladů pro schválení obchodního plánu.
- 7.3. Je-li předpoklad nebo rizikový faktor relevantní jak pro zátěžové testování rizika financování a likvidity, tak pro zátěžové testování dopadů na kapitál, jsou tyto předpoklady či rizikové faktory v jednotlivých zátěžových testech zohledněny konzistentně. V případě rizikových faktorů, které nejsou primárně relevantní pro zátěžové testování rizika financování a likvidity, je také zohledněn likviditní dopad zátěžových testů tržních rizik.⁹
- 7.4. Parametry zátěžového testování zohledňují možný dopad tržních (včetně dopadu na dostupný objem depozit v ekonomice a funkčnost některých trhů), idiosynkratických a kombinovaných scénářů ekonomického vývoje na financování a likviditu instituce. Scénáře adekvátně zohledňují identifikované rizikové faktory v odtokových mírách pro jednotlivé rizikově homogenní skupiny financování a v parametrizaci předpokládaných přítoků, případně v parametrizaci srážek z aktiv ve vyrovnávací kapacitě.
- 7.5. Instituce upravuje aplikované parametry včetně příslušných odtokových měr tak, aby odpovídaly citlivosti zdrojů financování na identifikované rizikové faktory na základě vyhodnocení dle odstavce 5.2.
- 7.6. Zátěžové scénáře rizika financování zahrnují fázi postupného úbytku celkových zdrojů financování, fázi akutní likviditní krize, v které jsou modelovány vysoké neočekávané odtoky likvidity, a fázi pomalejšího odlivu likvidity s omezeným přístupem instituce na trhy financování.^{10,11}

⁹ Např. zohlednění odtoků souvisejících s odpovídajícím zvýšením marží pro krytí rizika protistrany u otevřených derivátových kontraktů. Výše dodatečné marže odpovídá zátěžovému scénáři příslušného tržního rizika.

¹⁰ Čl. 154 až 156 obecných pokynů EBA/GL/2018/04 k zátěžovému testování prováděnému institucemi.

¹¹ Čl. 15 obecných pokynů EBA/GL/2014/06 ke škále scénářů, které se mají použít v ozdravných plánech.

- 7.7. Zátěžové scénáře rizika likvidity využívají předpoklady scénářů pro riziko financování v akutní fázi likviditní krize. Zátěžové scénáře pro riziko krátkodobé likvidity zohledňují kumulované odtoky po jednotlivých dnech nejméně do horizontu 30 dní.
- 7.8. Odtokové faktory a obecné předpoklady fungování instituce (zejm. ohledně přístupu na některé trhy) dostatečně zohledňují pozorované míry odtoků a fungování relevantních trhů v historických případech likviditních krizí.
- 7.9. Instituce zavedou zátěžové scénáře vnitrodenního rizika likvidity.

8. Alokace stabilního financování

- 8.1. Instituce definuje disponibilní stabilní financování v souladu s rizikovým apetitem pro maturitní transformaci, nástroji a limity pro řízení rizika financování a likvidity a výsledky zátěžového testování.
- 8.2. Instituce sleduje dostupný objem stabilního financování pro jednotlivá časová pásma a vyhodnocuje, zda nedochází k nepřiměřené kumulaci splatnosti významného podílu stabilního financování v některém z nich.
- 8.3. Alokace stabilního financování zohledňuje i předpokládaný investiční horizont aktiv (např. předpokládanou obnovu úvěru a očekávanou splatnost aktiv v zátěžovém scénáři).
- 8.4. Aktiva v likviditní rezervě vyhrazená pro použití v rámci pohotovostního a ozdravného plánu a potřebný objem volné likvidity pro provádění běžných operací instituce jsou kryty zdroji financování s nízkou pravděpodobností odtoku před koncem opatření, pro které jsou tato aktiva určena.

9. Opatření pro případ nepříznivého vývoje

- 9.1. Instituce vytváří likviditní rezervu, která reflektuje zvýšené odtoky v případě nepříznivé situace v závislosti na struktuře financování instituce a zohledňuje čas potřebný pro zavedení předpokládaných opatření pro tento případ. Předpoklady odtoků krytých likviditní rezervou jsou založeny na zátěžovém testování a identifikovaných rizikových faktorech.
- 9.2. Instituce identifikuje a rezervuje zdroje, které jsou připraveny pro krytí nečekaných odtoků v různých úrovních nepříznivého vývoje, zejména má jednoznačně definované zdroje, které jsou útvarům řídicím financování a likviditu k dispozici až v případě eskalace ozdravného plánu (ozdravná kapacita).
- 9.3. Instituce zavede pohotovostní plán pro případ nepříznivého vývoje likvidity a financování, který je spuštěn v případě proražení limitů rizikového apetitu pro daná rizika.
- 9.4. Ozdravný plán obsahuje opatření, která by byla institucí aplikována v případě, že by implementace pohotovostního plánu nevedla k napravení nepříznivého vývoje. Opatření předpokládaná v ozdravném plánu nejsou obsažena v pohotovostním plánu.

- 9.5. Pohotovostní a ozdravný plán obsahují soustavu spouštěcích limitů relevantních ukazatelů, které jsou nastaveny tak, aby v okamžiku spuštění byla vytvořena časová a likviditní kapacita pro implementaci předpokládaných opatření, aniž by byla porušena, specificky pro relevantní scénáře vývoje, potřeba krytí dlouhodobá a nelikvidní aktiva stabilním financováním. Soustava spouštěcích limitů pohotovostního plánu je nastavena tak, že vytváří dostatečnou časovou a likviditní kapacitu pro implementaci definovaných opatření, aniž by došlo k eskalaci ozdravného plánu.
- 9.6. Eskalační postupy pohotovostního a ozdravného plánu obsahují i takové úrovně spouštěcích limitů, které byly rozhodnutím řídicího orgánu předem určeny jako úrovně, jejichž dosažením dochází k automatickému spuštění těchto plánů (ve smyslu aktivace procesů, které umožňují implementaci pohotovostních nebo ozdravných opatření, přičemž tato aktivace procesů již nevyžaduje rozhodnutí orgánů a manažerů instituce). O dalších krocích instituce rozhoduje řídicí orgán (včetně příp. zrušení spuštěného pohotovostního či ozdravného plánu).¹² Instituce bezodkladně informuje ČNB o spuštění pohotovostního nebo ozdravného plánu.
- 9.7. Proveditelnost všech opatření v pohotovostním a ozdravném plánu je institucí pravidelně (v případě ozdravných plánů pak minimálně jednou ročně) ověřována a jsou pro ně nastaveny procesy pro implementaci.

¹² Spuštěním pohotovostního nebo ozdravného plánu je myšlena aktivace rozhodovacích postupů, procesů a pravomocí, včetně navazujících informačních toků, které umožňují implementovat předpokládaná pohotovostní nebo ozdravná opatření, nikoli tedy automatickou implementaci vybraných nebo všech pohotovostních nebo ozdravných opatření. Rozhodování ve věcech likvidity a financování pak probíhá v režimu pohotovostního nebo ozdravného plánu až do situace, kdy budou plněny příslušné limity nebo řídicí orgán rozhodne o zrušení režimu pohotovostního nebo ozdravného plánu.